

SÖDERKÖPING.SE

Dokumentansvarig; MAS	Dok.nr./ Förvalt. / SOC	Dokumentnamn; Samlingsdokument till omvårdnadsmapp	
Upprättad/reviderad av; Inger Malmstedt, Jennie Rassét m fl.		Upprättad/reviderad dat; 2020-01-20 /2018-03-01/ 2017-03-01	Revideras; 2021-11-30 Sida; 1 av 7

Samling av dokument till omvårdnadsmapp

Syfte

Säkerställa att stöddokument används för professionell palliativ vård.
Vissa dokument kan vara ett stöd för säkerställande av ställningstagande vid annan omvårdnad.

Ansvarig i verksamheten

Sjuksköterska och omvårdnadspersonal

Stöddokument

Dokumenterna finns i original på Valdemarsviks kommuns hemsida – smärtskattning, lägesändring och munvård

MUNBEDÖMNINGSTRUMENT inspirerat av ROAG

Medan patienten observeras fyll i aktuell poäng i parameter 1 till 3 (använd gärna ficklampa)

Namn: Personnummer:		Datum och klockslag					
							Förslag på åtgärder vid besvär (Områden som skattats 2 el. 3)
LÄPPAR	1 Lena, ljusa, fuktiga 2 Torra, spruckna, sår i mungiporna 3 Såriga, blödande						Vid torra läppar, smörj med Cerat eller annan mjukgörande salva.
SALIV	0 Samverkar ej vid bedömning 1 Glider lätt 2 Glider trögt 3 Glider inte alls						Hjälp patienten med munvård. Salivstimulerande medel, använd smörjande munvårdspinne.
MUNSLEMHINNOR/TANDKÖTT TUNGA observera slemhinnor inne i munnen (kindernas insidor, gom och munbotten)	0 Samverkar ej vid bedömning 1 Ljusröda, fuktiga 2 Röda, torra, beläggning, svullet 3 Sår, blåsor, spontan blödning						Hjälp patienten med munvård. Salivstimulerande medel, använd smörjande munpinne (Vid svår smärta kan läkare ordinera läkemedel som patienten kan gurgla munnen med).
TÄNDER/PROTES Patienten har egna tänder ☐ Patienten använder protes ☐ ☐ Patienten har både egna tänder och använder protes	0 Samverkar ej vid bedömning 1 Rena 2 Beläggning, matrester 3 Glappande protes, smärta från tänder						Fortsätt med vanliga tandvårdsrutiner så länge patienten önskar och har förmåga. Hjälp sedan patienten med munvård. Salivstimulerande medel, använd smörjande munvårdspinne.
SVÄLJNING	1 Obehindrat 2 Svårt att svälja, maten fastnar ibland 3 Omöjligt att svälja						Anpassad kost och dryck utifrån patientens önskemål och förmåga att svälja. Rätt hjälpmedel exempelvis mugg med handtag, mugg med piplock, tesked eller liknande.
SIGNATUR på genomförd bedömning							

Munvård i livets slutskede

Patienter i livets slutskede sover ofta med öppen mun och kan vara så medtagna så att de själva inte orkar skölja munnen. Munvård är därför en viktig omvårdnadsåtgärd för att förebygga törstkänslor och obehag från munnen. Munhälsan har också en social och psykologisk betydelse, eftersom den påverkar såväl förmågan att tugga och svälja som smakupplevelsen och dessutom förmågan att tala med andra.

Bedömning och behandling

Berätta för patienten vad du kommer att göra, även om patienten är medvetlös. Inspektera munhålan, använd ROAG som stöd. Så länge patienten önskar och mår väl av det, borsta tänderna 1–2 ggr/dygn med mjuk tandborste. Tag ut och rengör proteser om patienten har sådana. Torka ur hela munhålan (inkl. tänder, tunga, gom, munbotten och kindernas insida) med munvårdspinnar. Torken kan med fördel doppas i Vichyvatten. Ibland stänger dock patienter ihop munnen och då får man försiktigt rengöra det som är möjligt (det viktigaste är att fukta slemhinnorna). Efter rengöring skall munhålan smörjas med saliversättning och fuktighetsbevarande produkt. Många munvårdsprodukter finns att köpa, använd det som finns hos patienten. Om inga färdiga smörjande produkter finns kan matolja och vatten blandas och detta antingen smörjas i munnen med munvårdspinne alternativt blandas i en mindre sprayflaska. Saknas material för att ge munvård hör med dina kollegor om det finns ett förråd där det kan hämtas, finns det ej kontakta sjuksköterska. Munhålan skall fuktas minst två gånger i timmen för att förebygga törstkänslor. Läppar hålls mjuka med cerat eller dylikt (undvik vaselin som är uttorkande). Ge det patienten föredrar att dricka och använd gärna det om det är möjligt för att fukta munslemhinna även efter att patienten inte längre kan svälja. Exempelvis fungerar svalnat kaffe mycket väl för någon som uppskattat kaffe tidigare i sitt liv. Några praktiska saker att tänka på: munvårdspinne skall bytas mellan varje rengöringsmoment, efter varje rengöring skall munslemhinnan bstrykas med saliversättningsmedel eller olja, används munvårdsprodukter med exempelvis citronsmak eller pepparmint kan det vara bra om de får stå en stund i vatten innan de används för att undvika sveda i munnen. Finns osäkerhet kring hur munvård skall ges eller uppvisar patienten tecken på att ej vilja ha munvård, kontakta patientansvarig sjuksköterska.

SÖDERKÖPING.SE

Till dig som vårdar en människa i livets slutskede och till dig som sitter vak

När du sitter vak innebär det ett stort ansvar genom att vara den som är närmast den enskilde i livets slut. Det är en förmån att få hjälpa till under denna tid.

I de flesta fall är det bäst att personal som känner den enskilde sitter vak. Du som är inkallad som vak kan därför vara den som ersätter ordinarie personal i arbetslaget och utför då de arbetsuppgifter som den ordinarie personalen skulle ha gjort. För att den enskilde ska få så god omvårdnad som möjligt är det viktigt att regelbundet bytas av, då det kan vara intensivt att spendera tid med en människa i livets slut.

När du sitter vak är det vissa saker att tänka på:

- Du ansvarar för att ta del av information och journalanteckningar som rör patienten.
- Du är huvudansvarig för patienten. Du har tillsammans med övrig personal ansvar för att den döende har det så bra som möjligt och att de behov och önsningar som uppkommer möts i möjligaste mån. Var närvarande och använd varliga händer i omvårdnaden. Informera alltid den döende om vad som kommer att göras.
- Du ser om den döende besväras av några symtom som oro, smärta, illamående, förvirring, andnöd eller rosslighet. Stötta med lämpliga omvårdnadsåtgärder och rapportera till tjänstgörande sjuksköterska.
- Eftersom din tid ska gå till den person du vårdar och för att inte missa symtom samt för att säkerställa att den du vårdar har det så bra som möjligt får du självklart inte sova, lyssna på musik för egen del eller dylikt.
- Du ser till att den du vårdar får sina läkemedel på rätt sätt och vid rätt tidpunkt, vid svårigheter att ta emot läkemedel kontaktas sjuksköterska.
- Följ de instruktioner som finns angående lägesändringar. Hjälpmiddel som kan behövas ska finnas tillgängliga. En tryckavlastande madrass är ett hjälpmedel och ska ses som ett komplement till lägesändringar. På rummet finns dokument med särskilda instruktioner för omvårdnad, lägesändringar, munvård mm.
- Se till att det finns material för att kunna ge god omvårdnad t.ex. munvårdsprodukter, kräkpåsar, mjukgörande hudkräm.
- Håll fint i rummet så det upplevs som rofyllt.
- Ser du en försämring hos den döende tas kontakt med sjuksköterska som i sin tur tar kontakt med närstående om sådana finns. När det finns närstående som vakar är det ändå viktigt att du som omvårdnadspersonaltar ansvar för den döendes omvårdnad. Närstående kan involveras i omvårdnaden, om det är den döendes och de närståendes önskan, inte annars.
- Dokumentera den omvårdnad du ger regelbundet i omvårdnadsdokumenten samt i patientjournalen efter ditt arbetspass.

Till din hjälp har du kollegor, den palliativa vårdplanen, munvårds- och lägesändringsschema, smärtskattningsinstrument, munbedömningsinstrument. Använd vid behov patientens larm för att påkalla hjälp från dina kollegor. Om du undrar över något eller misstänker att den du vårdar inte har det bra, tveka inte att kontakta sjuksköterskan. Vid personalfrågor, kontakta din chef.